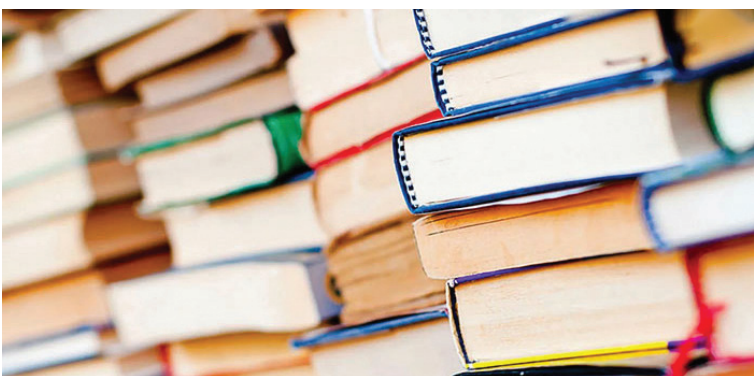

نخبه؛ تماشاگر یا کنشگر؟

بازخوانی ابعاد راهبردی پیام رهبر انقلاب به نخبگان و الزام پیوند نخبگان، دانش و حل مسائل جامعه. مادر گفت وگو با دکتر احد فرامرز قراملکی، موضوع را بررسی کردیم

گزارش تحلیلی

صادق غفوریان

روزنامه نگار

باشد. نقشه‌ای برای بازتعریف «نخبگی» در نسبت با جامعه ایرانی است. این پیام که در ذات خود، حاوی موضوعات راهبردی با نگاه به کلام بلند امام علی(ع)، «أَیُّهَا السُّلْطَان» است، در بخشی بر ضرورت کاربردی سازی، مؤثربودن برای جامعه و حل مسائل کشور تاکید دارد؛ نخبه آن شخصی است که دغدغهٔ رشد استعدادش را دارد و خود را یک عنصر مؤثر در جامعه تعریف می‌کند و از استعداد و ظرفیتش برای رشد خود و جامعه‌اش به‌صورت توانمند استفاده نمی‌نماید. نخبهٔ ایرانی نشان داده است که می‌توان دانش و استعداد را به ابزاری برای حل مسائل واقعی مردم و کشور تبدیل کرد و به دنبال کاربردی کردن علم و دانش و نخبگی خود بود. در این پیام، نخبگی نه یک امتیاز فردی برای تمایز اجتماعی، بلکه نعمت و امانت تلقی می‌شود که شکر آن به‌ویژه در ساحت عملی جز با به‌کارگیری استعداد در مسیر حل مسائل واقعی کشور محقق نمی‌شود. این جاست که مفهوم کلیدی پیام رخ می‌نماید؛ علم و دانش، اگر به بایگانی و مقاله محدود بماند، نه تنها شکر نعمت نیست، بلکه نوعی حصر نعمت و توقف در مرتبه‌ای نازل از مسئولیت اجتماعی است. برای تبیین دقیق‌تر موضوع با دکتر احد فرامرز قراملکی، استاد الهیات و فلسفه دانشگاه تهران و رئیس بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی هم‌سخن شدیم.

نخبگی مداخله‌گر، نه تماشاگر

رهبرانقلاب دربخشی ازپیام، صریحاًنخبه راکسی معرفی می‌کند که «خود را یک عنصر مؤثر در جامعه‌تعریف می‌کند» وازاستعدادش برای رشد خود و جامعه‌اش به‌صورت توانمند بهره می‌گیرد.

مستقیم بایکی ازمزن‌ترین چالش‌های ساختار علم درکشورکه می‌خورد؛ فاصله میان دانشگاه و جامعه، یا به تعبیررایج‌تر، فاصله میان دانشگاه و صنعت. اما نکته مهم این است که پیام، این فاصله را فقط به ضعف ارتباطات تقلیل نمی‌دهد، بلکه آن را یک مسئله هویتی می‌بیند؛ مسئله‌ای درباره این‌که دانشگاه و نخبه، خود را متعلق به کجا می‌داند؛ به متن جامعه یا به گوشه امن دانشگاه ومقاله.

معیار نخبگی؛ انگذاری در زندگی واقعی

برای روشن تر شدن این معنا، رهبر انقلاب به نمونه‌های عینی از کاربردی شدن دانش اشاره می‌کنند: ازتوربین‌های ایرانی نیروگاه‌هاوفناوری آب‌شیرین‌کن‌ها تاپهادهای کشاورزی، درمان نابوری بافناوری‌های پیشرفته و رادیودورها، و پایش منابع باماهواره‌های سنجشی. اهمیت این فهرست، در جزئیات آن نیست؛ در پیام ضمنی آن است؛ علم وقتی معتبراست که در زندگی واقعی دیده شود. یعنی معیار نهایی نخبگی، میزان انگذاری آن در زیست مردم وتوسعه کشوراست، نه صرفاً تعداد مقالات یا رتبه های دانشگاهی. به بیان دیگر، پیام رهبر انقلاب در این بخش، تبدیل دانش به قدرت حل مسئله را به عنوان شاخص عینی نخبگی معرفی می‌کند.

دوحس همزمان، حرفه در سازمان ودانش در دانشگاه

این دقیقاً همان نقطه‌ای است که دیدگاه‌های دکتر احد فرامرز قراملکی می‌تواند ما را به اصل ماجرانزدیک تر کند. قراملکی مسئله را این‌گونه صورت بندی می‌کند: «امروز هم حرفه‌ها در سازمان‌ها خزیده‌اند وهم دانش در دانشگاه‌ها تبلور پیدا کرده است.» این جمله، یک توصیف انتقادی از دو حیس همزمان است؛ حرفه ومهارت در بوروکراسی سازمانی محدود شده ودانش در دیوارهای دانشگاه محصور مانده است. نتیجه چنین وضعی، شکل‌گیری یک دور باطل است؛ علمی تولید می‌شود تا خوانده شود ومدرک بدهد، ودوباره همان علم تولید می‌شود

تا مدرک بدهد؛ بی‌آن‌که مسئله‌ای از جامعه را حل کند. در این چارچوب، مقاله و پژوهش، از ابزار حل مسئله به ابزار بازتولید ساختار آموزشی تبدیل می‌شود.همان چیزی که درتجربه عمومی جامعه هم به چشم می‌آید؛ رشد کمی مقاله‌ها، در کنار احساس عمومی کم‌اثر بودن دانشگاه در حل بحران‌های ملموس. قراملکی از زاویه‌ای عمیق تر یادآوری می‌کند که «ماهیت علم» در تعامل با مسائل عینی رشد می‌کند. این گزاره، نقطه اتصال مهمی با پیام رهبر انقلاب دارد: کاربردی کردن علم فقط یک «وظیفه اجتماعی» نیست، بلکه یک «شرط رشد خود علم» است. علمی که از جامعه جدا شود، نه تنها به جامعه خدمت نمی‌کند، بلکه خودش هم از درون ضعیف می‌شود؛ چون مواد خام رشد علم، مسئله‌های واقعی‌اند. این دیدگاه، پاسخی روشن به تصور رایجی است که گاهی علم نظری را در برابر علم کاربردی می‌نشاند. در این نقط، نسبت علم و مسئله، نسبت تزئینی یا تبلیغاتی نیست؛ نسبت وجودی است. دانشگاهی که مسئله ندارد، نظریه‌هایش هم تدریجاً بی‌جان و کم‌فایده می‌شوند.

الهیات مضاف؛ الگوی برای پیوند دانش وزیست

در تحلیل قراملکی، نمونه‌های تحول یافته در جهان علم، شاهدی برای این مسیر است: «الهیات امروز دیگر فقط الهیات نیست؛ الهیات مضاف است؛ الهیات شهر، زیارت، سیاست، اقتصاد، خانواده و... یعنی رشته‌ای که زمانی در گوشه‌ای از دانشگاه زندانی بود، وقتی به موقعیت‌های زیستی و مسائل جامعه متصل شد، هم متکثرتر شد و هم زنده‌تر. همین اتفاق در فلسفه و اخلاق رخ داده است. فلسفه به میدان‌های جدیدی مثل فلسفه و هوش مصنوعی یا فلسفه هویت وارد شده و اخلاق به صورت اخلاق حرفه‌ای در پزشکی و مهندسی وحوزه‌های دیگر تکثیر یافته‌است. پیام این مثال‌ها روشن است؛ راه رشد رشته‌ها، نه انزوا، بلکه ورود به مسئله‌های واقعی است.»

پابلوت بیمه‌ای که دام عشایر را از خشکالی نجات می‌دهد

می‌دید یا ز بین می‌رفت. اما در طرح جدید، رویکرد تغییر کرده است؛ دامدار در صورت کاهش تولید ناشی از خشکسالی و شرایط نامساعد طبیعی، بدون آن دست دادن دام، حمایت بیمه‌ای دریافت می‌کند. وی افزود: مهم‌ترین مزیت طرح این است که خسارت زمانی پر داخت می‌شود که هنوز امکان حفظ دام وجود دارد؛ بنابراین دامدار می‌تواند با مبلغ خسارت، علوفه و خوراک دام تهیه کند و مانع خروج دام از چرخه تولید شود.

حفظ ذخایر ژنتیکی و صنایع دستی عشایر مدیر کل امور عشایر خراسان جنوبی با تأکید بر اهمیت دام‌های بومی استان گفت: بخش قابل توجهی از دام عشایر استان از نژادهای بومی و مقاوم است و حفظ آن‌ها به معنای صیانت از ذخایر ژنتیکی ارزشمند منطقه است. اجرای این طرح می‌تواند با کاهش فشار اقتصادی خشکسالی، از حذف دام‌های مولد و بومی جلوگیری کند.

وی همچنین به وابستگی بخشی از اقتصاد و صنایع دستی عشایر به دامپروری اشاره کرد و افزود: تولید قالی، قالیچه و دیگر محصولات سنتی نیز به حفظ سرمایه دامی وابسته است؛ از این رو پایداری دامپروری، به استمرار فعالیت‌های اقتصادی و صنایع دستی عشایر کمک می‌کند.

جزئیات طرح؛ از بیمه‌پایه تا ارزیابی خسارت رضا صفری، رئیس اداره کل بیمه دام، طیور و زنبور عسل صندوق بیمه کشاورزی کشور، نیز در این نشست گفت: طرح بیمه اقت تولید دام عشایر پس

دانشگاه بزرگمهر قانات، دانشگاه برتر استان در حوزه مهارت آموزی شد

شکلی (TMC) را از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور دریافت کرد و به‌عنوان نخستین دانشگاه استان خراسان جنوبی فعالیت این مرکز را آغاز کرد. هدف از راه‌اندازی این مرکز، کاهش فاصله زمانی فارغ‌التحصیلی تا کسب شغل مناسب و فراهم کردن زمینه کسب مهارت‌های مورد نیاز اشتغال در کنار تحصیل اعلام شده است.

این مرکز با شناسایی مهارت‌های مورد نیاز بازار کار و ارائه آموزش‌های تخصصی و کاربردی، می‌کوشد دانشجویان را پیش از فارغ‌التحصیلی برای ورود به عرصه اشتغال آماده کند. از جمله اقدامات این مرکز، اجرای طرح تطبیق است؛ بر این اساس اگر ۸۰ درصد فرصل‌های یک درس دانشگاهی با استانداردهای مهارتی مطابقت داشته باشد، در پرتال مرکز TMC به‌عنوان یک مهارت ثبت می‌شود و دانشجویان

مدیر کل بیمه سلامت خراسان جنوبی خبر داد

تشکیل پرونده برای ۶۰۰ بیمار خاص در سال جاری/ ۲۶ هزار نفر زیر پوشش

به دهک‌های ۱ تا ۵ رایگان است و سایر دهک‌ها از تخفیف‌های قانونی بهره‌مندمی‌شوند. مدیر کل بیمه سلامت خراسان جنوبی با اشاره به حمایت از بیماران خاص و صعب‌العلاج اظهار کرد: هم‌اکنون ۱۳۸ نوع بیماری در چارچوب این حمایت‌ها قرار دارد و شناسایی بیماران و تشکیل پرونده با استفاده از سامانه‌های الکترونیکی انجام می‌شود. اربابی با اشاره به پرداخت مطالبات مراکز درمانی گفت: تا پایان شهریور امسال ۷۰۰ میلیارد تومان به‌موسسات مختلف پرداخت شده که بیش از ۵۰۰ میلیارد تومان این مربوط به خدمات دانشگاه علوم پزشکی است. بدی سال‌های ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵ به دانشگاه علوم پزشکی بالغ بر ۱۰۲ همت

چتر خدمات کمیته امداد خراسان جنوبی بر سر ۴۴ هزار خانوار

◀ معاون حمایت و سلامت خانواده کمیته امداد خراسان جنوبی گفت: ۴۳ هزار و ۷۴۷ خانوار با جمعیت بیش از ۱۰۰ هزار نفر تحت حمایت این نهاد قرار دارند و در نیمه نخست سال جاری، ۷۹۲ میلیارد تومان مستمری به آنان پرداخت شده است. به گزارش روابط عمومی و روابط عمومی کمیته امداد امام خمینی (ره) خراسان جنوبی، مهدی خراعی‌عرب با تشریح خدمات این حوزه در نیمه نخست سال ۱۴۰۵ اظهار کرد: ۴۳ هزار و ۷۴۷ خانوار با جمعیت ۱۰۰ هزار و ۶۰۳ نفر در استان تحت حمایت کمیته امداد قرار دارند که از این تعداد، ۲۰ هزار و ۵۲۳ خانوار دارای سرپرست زن هستند و ۷۲۰ خانوار نیز به خانواده‌های زندانیان اختصاص دارند. وی با اشاره به حمایت از گروه‌های نیازمند خدمات ویژه افزود: ۱۱۶ هزار و ۱۱۶ سالمند، ۶ هزار و ۹۳۸ بیمار خاص و صعب‌العلاج و ۶۶۸ بیمار زمین‌گیر در استان تحت حمایت این نهاد قرار دارند. خراعی‌عرب با بیان اینکه تأمین معیشت

خانواده‌های نیازمند از محورهای اصلی خدمات حمایتی است، گفت: در شش‌ماهه نخست امسال، ۷۹۲ میلیارد تومان مستمری به خانوارهای تحت حمایت پرداخت شده است. معاون حمایت و سلامت خانواده کمیته امداد خراسان جنوبی با تشریح بخشی از حمایت‌های مالی این نهاد بیان کرد: در نیمه نخست سال جاری، ۳۰۲ مورد کمک‌هزینه ازدواج به ارزش ۱۹ میلیارد و ۱۷۴ میلیون تومان پرداخت شده است.

وی ادامه داد: برای ارائه خدمات ویژه سالمندان یک میلیون و ۷۱۷ میلیون تومان و برای کمک به فرانشیز و هزینه‌های ویژه درمان ۲ میلیارد و ۹۲۳ میلیون تومان اختصاص یافته است.

به گفته خراعی همچنین چهار میلیارد و ۶۵۸ میلیون تومان برای تأمین لوازم ضروری مددجویان هزینه شده و تعمیر مسکن ۶۱۴ واحد نیز در برنامه قرار دارد.

وی با اشاره به خدمات ویژه سالمندان اظهار

ویدئو

خراسان جنوبی

چتر خدمات کمیته امداد خراسان جنوبی بر سر ۴۴ هزار خانوار

کرد: در این مدت، یک‌هزار و ۴۱۵ نفر از سالمندان در قالب بازپدیهای حضوری و برنامه‌های اردویی از خدمات این حوزه بهره‌مند شده‌اند.

معاون حمایت و سلامت خانواده کمیته امداد خراسان جنوبی با اشاره به اقدامات انجام‌شده برای توسعه پوشش بیمه‌های سند بالادستی گفت: در نیمه نخست سال ۱۴۰۵، یک‌هزار و ۲۳۶ نفر از بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر، ۸۳۱ نفر از بیمه اجتماعی زنان سرپرست خانوار و ۱۲۲ نفر از بیمه اجتماعی مجریان طرح‌های اشتغال بهره‌مند شده‌اند.

خراعی کمک به فرانشیز درمان، ارتقای شاخص‌های بهداشتی و ارائه خدمات نظام وظیفه را از دیگر برنامه‌های این حوزه برشمرد و تأکید کرد: خدمات کمیته امداد با هدف پاسخ‌گویی به نیازهای معیشتی، درمانی و اجتماعی مددجویان و بهبود کیفیت زندگی خانواده‌های تحت حمایت ارائه می‌شود.

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست در شورای اداری خراسان جنوبی خبر داد:

تصویب ۲ منطقه حفاظتی مشارکتی خراسان جنوبی در شورای عالی محیط زیست

کرد: عدالت تنها به آموزش و توزیع امکانات محدود نمی‌شود؛ مردم در سراسر کشور باید از کیفیت مناسب محیط زیست و امکانات لازم برای زندگی سالم بهره‌مند باشند. وی افزود: در راستای افزایش سرعت انجام امور، بخشی از اختیارات به استان‌ها تفویض شده و واگذاری برخی امور تصدی‌گری به بخش خصوصی و استفاده از ظرفیت‌های مردمی نیز دنبال می‌شود. انصاری با تشریح برنامه‌های حفاظت مشارکتی گفت: دی‌ماه سال گذشته هفت منطقه حفاظتی با مشارکت مردم در شورای عالی حفاظت محیط زیست تصویب شد که ۲ منطقه آن در خراسان جنوبی قرار دارد و می‌تواند زمینه مناسبی برای استفاده از ظرفیت‌های مردمی در حفاظت از تنوع زیستی فراهم کند. وی تأکید کرد: حفاظت از محیط زیست نیازمند همکاری بین‌بخشی است و دستگاه‌هایی مانند منابع طبیعی، شهرداری‌ها و سایر نهادها نیز باید در این زمینه نقش آفرینی کنند. رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور با اشاره به محدودیت منابع مالی و شرایط اقتصادی کشور گفت: با هم‌افزایی دستگاه‌ها، استفاده از ظرفیت‌های موجود و افزایش مشارکت مردم می‌توان برای بهبود وضعیت محیط زیست و ارتقای کیفیت زندگی جامعه گام‌های مؤثری برداشت. وی ابراز امیدواری کرد با حمایت مدیریت استان و همکاری دستگاه‌های اجرایی، اقدامات مؤثری برای کاهش مشکلات زیست‌محیطی خراسان جنوبی انجام شود.

پاسخ وزارت بهداشت به مطلب روزنامه خراسان با عنوان «دارو هست، شرکت های یمه ای توزیع نمی کنند»

در پی انتشار مطلبی با عنوان « دارو هست/ شرکت های بیمه‌ای توزیع نمی کنند » در روزنامه خراسان مورخ ۱۴۰۵/۸/۲۲ توضیحات پیوست برای تنویر افکار عمومی ارائه می. شود.

دسترسی پایدار مردم به دارو، حاصل عملکرد هماهنگ همه حلقه‌های زنجیره تأمین، از تولید و واردات تا تأمین، از توزیع، داروخانه‌ها و سازمان های بیمه‌گر است. در شرایط جنگی و تداوم تحریم‌ها، محدودیت های تأمین ارز و دشواری های نقل و انتقال مالی و حمل‌ونقل می‌تواند بر این زنجیره فشار مضاعف وارد کند. با این حال، این شرایط نه همه مشکلات را توضیح می‌دهد و نه از مسئولیت دستگاه‌های داخلی برای مدیریت منابع، پرداخت به موقع تعهدات و صیانت از دسترسی بیماران به داروی‌ها کاهد.

در عین حال، برای ترسیم تصویری دقیق از وضعیت کشور، باید وضعیت هر قلم دارویی و هر منطقه بر پایه داده های معتبر بررسی شود. همان‌گونه که وجود دارو در انبار به‌تنهایی نشانه دسترسی بیماران نیست، گزارش اختلال در دسترسی به برخی اقلام نیز بدون بررسی مستندات، قابل تعمیم به همه داروها و داروخانه‌ها نیست.

بر اساس گزارش سازمان بیمه سلامت ایران، افزایش هزینه‌های دارویی و درمانی و ناترازی منابع و مصارف بیمه‌های پایه، نیمه دوم سال ۱۴۰۴، پرداخت مطالبات مراکز طرف قرارداد را با محدودیت مواجه کرده است. مطابق همین گزارش، در حال حاضر بیش از ۸ هزار میلیارد تومان، به‌صورت ماهانه به مراکز طرف قرارداد پرداخت می‌شود و پرداخت بخشی از مطالبات سال ۱۴۰۴ و علی‌الحساب عملکرد سال ۱۴۰۵ ادامه دارد. همچنین تأمین منابع پیش‌بینی شده در قانون بودجه برای تسویه بدهی‌های معوق در حال پیگیری است. این ارقام باید در کنار تک‌معددت و مطالبات معوق ارزیابی شوند تا تصویر روشنی از وضعیت پرداخت‌ها به دست آید.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ضمن تأکید بر ضرورت تأمین پایدار دارو و ایفای به موقع تعهدات بیمه‌ای، بر این باور است که عبور از دشواری های موجود مستلزم همکاری همه دستگاه‌ها مسئول، مدیریت دقیق منابع و پیگیری مستمر موانع تأمین و توزیع است. نقد حرفه‌ای رسانه‌ها نیز می‌تواند در شناسایی کاستی‌ها، مطالبه راه حل و ارتقای پاسخ‌گویی مؤثر باشد.

در شرایط دشوار کنونی، حفظ دسترسی مردم به دارو مسئولیتی مشترک و ضرورتی ملی است. تبیین محدودیت‌ها باید با بیان اقدامات، مسئولیت‌ها و راه حل‌ها همراه باشد؛ زیرا آنچه در نهایت اهمیت دارد، نه صرفاً توضیح دشواری های پیش رو، بلکه اطمینان از دسترسی به موقع و پایدار بیماران به داروهای مورد نیاز است.